

1. PROFETII

Bibliografie: Vladimir Prelipcean, „Viața religioasă-morală după concepția Vechiului Testament”, *MO* 1962, nr. 5-6, 271-283; Ștefan Slevoacă, „Aspecte actuale ale prediciei profetilor Vechiului Testament”, *ST* 1980, nr. 1-2, 5-14; Eugen Pentiu, „Actualitatea mesajului profetic veterotestamentar”, *GB* 1983, nr. 6-8, 380-389; Macedon Petrescu, „Idei moral-sociale în scrierile profetilor mari ai Vechiului Testament”, *ST* 1984, nr. 12, 103-109; Petre Semen, „Combaterea corupției morale de către profetii Vechiului Testament”, *TV* 1992, nr. 8-10, 3-14; Athanase Negoită, *Teologia biblică a Vechiului Testament*, București 1992; Ion Banu, *Profetii biblice vorbind filosofiei*, București 1994 (Bibliotheca orientalis).

1.1. Profet

Cei trei mari profeti (Isaia, Ieremia, Iezechiel) funcționează analog celor 3 patriarhi biblici, iar cei 12 profeti mici analog celor 12 triburi. Cea mai veche atestare a unirii celor 12 profeti mici într-o carte o reprezintă *Sir.* 49:10. LXX numește cartea lor ca un corpus unitar *dodekapropheton*.

Instituția profetilor pare să-și fi avut o tradiție venerabilă în nord. Aici, în regatul nordic, activează primii profeti nesciitori: Ilie (ebraic ʿEliahu) și ucenicul său, Elisei (ʿElišaʿ). Tot aici își au originea tradițiile care, prin cărturarii care s-au mutat după căderea Samariei (722/1 îdHr) în Ierusalim, au stat la bazele *Deuteronomului*, iar în *Deut.* 18:15.18; 34:10 Moise apare ca profet.

Cuvântul *nabi* ʿ „profet” poate avea în ebraică atât un sens activ „cel care vestește, vorbește pentru altul”, cât și un sens pasiv „cel care este chemat [de Iahve]”. În limba greacă προφήμι (de unde și *profet*) însemna fie „a vorbi înaintea cuiva” fie „a vorbi pentru, în favoarea cuiva”, iar προφήτης desemna crainicul divinității înaintea poporului.

În VT, profetul mai putea fi numit și:

- „omul lui Dumnezeu” (*Deut.* 33:1; *2Reg.* 4:9) – folosit pentru perioada de dinainte de profetii scriitori; era, în plus față de profetii scriitori, asociat și cu terapeutica sau mantica
- „omul duhului” (*Os.* 9:7)
- „văzător” (*1Reg.* 9:9) – termen care ține de perioada veche, aplicat în special lui Samuel
- „vizionar”

În pofida opiniei tradiționale, profetismul nu este specific poporului Israel. În orice cultură au existat personaje neîncadrate într-o instituție anume (ca preoții), care își arogau un rol suplimentar în relația popor-rege-divinitate. Ei trebuie puși în paralel cu vrăjitorii, ghicitorii, magii etc. din alte culturi. Asemenea personaje sunt menționate în:

- cca 30 de scrisori de la Mari (azi în Siria) (sec. 18-17 îdHr.). Sunt atât profeti, cât și profetese, care primesc în vis și extaz un mesaj în special pentru rege; cuprinsul mesajului ține de regulă de promisiuni pozitive legate de succesul militar. Profetiile critice condamnă neglijența cultică.
- oracolul zeiței Kititum (o formă a lui Iștar) către regele Ibalpiel II din Ešnuna (sec. 18)
- 2 rugăciuni hitite, a regelui Muršilis II (sec. 14) pentru ciumă și o rugăciune regală către zeița soarelui din Arinna. Menționat mesajul divinității încredințat unui profet.
- relatarea voiajului unui egiptean, Wenamon, în Byblos (sec. 11). Se menționează că în timpul unui ritual cultic, un tânăr este posedat de o divinitate, care-i transmite regelui din Byblos mesajul ca egipteanul să fie primit în audiență

- inscripția murală din Tell Deir 'Alla (Iordania). Este numit Balaam, cunoscut și din VT (*Num.* 22-24), care primește mesajul divin prin arătare
- stela lui Zakir, regele sirian din Hamat (azi Hama în Siria). Zeul Ba'al Samin, la rugăciunea regelui, îi trimite un mesaj încurajator prin intermediul unor văzători
- cca 30 tăblițe de lut din perioada asiriană nouă (din timpul regelui Asarhadon 681-669 și Asurbanipal 669-627). Sunt profeți și profetese, atât funcționari ai templelor cât și laici. Ca și în VT, sunt discursuri ținute în fața unei persoane sau a poporului de către aceste personaje, în numele unei divinități; revelația mesajului este directă, și nu prin intermediul haruspiciilor sau a astrologiei. Ca și în Mari, sunt în general profeții de curte, în legătură cu prosperitatea regelui și a dinastiei; critica privește numai neglijența cultică.

Din cele de mai sus rezultă și diferențele profetiei extra-biblice față de cea din VT. Profetii extrabiblice pot fi încadrați în grupa profeților de curte și cultici; ei nu îndrăznesc critici aduse regelui sau societății, nici nu sunt interesați de soarta poporului. De asemenea, notițele despre ei, deși arhivate în bibliotecile din vremea respectivă, nu au constituit o tradiție de interpretare și actualizare comparabilă cu cea biblică.

Șirul profeților israeliți începe așadar cu Moise și se termină cu Maleahi. După tradiția ebraică au activat 48 de profeți și 8 profetese. Tratatul talmudic *Sanhedrin* preciza:

„Atunci când au murit ultimii profeți, Hagai, Zaharia și Malahi, Spiritul Sfânt s-a retras de la Israel”.

iar Iosif Flaviu:

„După timpul lui Artaxerxe (465-424) s-au scris cărți, dar acestea nu mai merită aceeași credință ca cele de dinainte, pentru că n-a existat succesiune de profeți”.

Totuși, în concepția ortodoxă inspirația nu poate fi limitată doar la epoca biblică. Sf. Siluan Atonitul spunea că, în cazul în care Scripturile actuale ar dispărea, oameni înduhovniciți ar scrie din nou Scriptura, ajutați de același Duh Sfânt.

1.2. Genuri literare

În scrierile profeților VT se întâlnesc trei genuri literare: relatări, viziuni și cuvântări.

1. Relatări / povestiri

La profeții preclasici, cei de la care nu s-au păstrat scrieri, sunt numai povestiri păstrate. Chiar și cuvintele le sunt prezentate în cadrul unor povestiri. Deosebirea dintre profeții preclasici și cei clasici: (1) profeții clasici se adresează unor persoane particulare doar excepțional, de obicei însă grupurilor sau întregului popor; (2) profeții clasici se implică mai puțin politic, și mai mult prin scris. Trebuie incluse în acest context și acțiunile simbolice.

Povestirile s-au păstrat și la pers. I și III.

De menționat și relatarea chemării profetice: dialog cu Dumnezeu (Moise în *Ieș.* 3; Ghedeon în *Jud.* 6; Saul în *IReg.* 9u; Ieremia în *Ier.* 1); viziunea tronului lui Dumnezeu (*Is.* 6; *Iez.* 1)

2. Viziuni

Amos și Isaia se declară „văzători” (Amos respinge însă titlul de profet), pe când Osea și Mihea nu au viziuni. Viziunile sporesc în literatura apocaliptică: Iezechiel (*Iez.* 1-3; 8-11; 37; 40-48), Zaharia (*Zah.* 1-6) și Daniel (*Dan.* 7u; 10-12).

Viziunile pot fi: (1) ajutate de Dumnezeu – „Dumnezeu mi-a arătat aceasta” (*Am.* 7:1), sau (2) teofanii – „L-am văzut pe Domnul” (*Am.* 9:1). Amos și Isaia nu dau detalii despre Dumnezeu în viziune; Zaharia vede sfeșnicul (*Zah.* 4) ca simbol al atotprezenței, atotștiinței și atotputerniciei lui Dumnezeu; doar Iezechiel și Daniel Îl descriu: „un chip ca de om” (*Iez.* 1:27; 8:2) „Cel vechi de zile” (*Dan.* 7).

3. Cuvântări

Se împart în:

1. **vestirea viitorului**, de obicei însoțită de **amenințări** cu judecata divină
2. **vaiurile** (introduse prin „vai celui ce”). Originea acestui gen literar sunt bocetele pentru morți. Un subgen literar sunt **plângerile** (cf. cartea *Plângerilor*). La polul opus se situează **fericirile** („fericit cel ce”).
3. **retrospectiva istorică**, utilizată ca motivație pentru vestirea pedepselor
4. **disputa** sau dialogul în controversă: atât între profet și conaționali, cât și între profet și Iahve. Întrebările/obiecțiile sunt urmate de răspunsuri argumentate.
5. **avertismentele** – întotdeauna în formă imperativă: „căutați-Mă” (*Am.* 5:5), „nu mai faceți răul” (*Is.* 1:16) etc. Un subgen este **chemarea la pocăință** – „întoarceți-vă” (*Ier.* 3:22)
6. **promisiunea** sau vestirea mântuitoare. Originea acestui gen este oracolul primit de credincios de la preot în cadru cultic la templu, oracol la care credinciosul a apelat într-un necaz. Formula specifică este „nu te teme”. De multe ori promisiunea este introdusă prin formula „în ziua aceea” sau „în zilele acelea”.

1.3. Cronologia

Profeți anteexilici (din perioada asiriană)	
Amos	înainte de 750
Osea	750-725
Isaia	740-701
Miheia	740 ? -701
<i>pauză</i>	700-650
Naum	650
Avacum	înainte de 600-înainte de 598
Sofonie	630-înainte de 612
Profeți exilici (din perioada babiloniană)	
Avdie	după 597/587
Ieremia	627/626-585
Iezechiel	593-573
Deutero-Isaia	550-540
Profeți postexilici (din perioada persană)	
Trito-Isaia	după 538-înainte de 520
Agheu	aug-dec 520
Zaharia	520-518
Maleahi	500-400
Ioel	după 400
Iona	sec. 4-3
Deutero-Zaharia	300
Trito-Zaharia	după 300

2. AMOS

Bibliografie: Francis I. Andersen / David Noel Freedman, *Amos*, New York 1989 (Anchor Bible 24A); Mircea Basarab, *Cartea profetului Amos. Introducere, traducere și comentariu*, București 1980 [teză de doctorat, extras din *ST* 1979, nr. 5-10, 397-571]; Paul N. Tarazi, *The Old Testament. An Introduction*, vol. 2, New York 1994, 21-90.

2.1. Viața

Este primul profet scriitor. A activat în jurul anului **750** în regatul nordic (posibil doar în centrul cultic Betel), provenind din regatul sudic, din Tekoa, o localitate la sud de Betleem. Refuză să se numească „profet”, arătând că e păstor și culegător de sicomore. Prin aceasta însă nu respinge misiunea sa de primire a mesajului prin viziune, ci doar intră în polemică cu profeții cultici din Betel (ex. Anania).

2.2. Cuprinsul cărții

1:3 – 2	cuvinte împotriva vecinilor Israelului + Israel
3 – 6	cuvinte împotriva Israelului
7: 1– 9:6	viziuni și relatări
9:7-15	vestirea mântuirii

1:2	motto
1:3 – 2: Ciclu de cuvântări împotriva popoarelor străine + Israel (cu vers repetitiv: „Pentru trei nedreptăți, pentru patru... nu Îmi retrag [pedeapsa]... Trimit foc...” – neautentice cuvintele împotriva Tir, Edom și Iuda)	
2:6-16	împotriva Israelului
	v. 6-8 critică socială
	v. 9 (10-12) faptele lui Iahve pt Israel (Exod și cucerirea Canaanului)
	v. 13-16 pedeapsă cu cutremur + război

3 – 6: Cuvinte disperate adresate lui Israel	
a) „ascultați acest cuvânt” (3:1; 4:1; 5:1)	
3:2	alegera Israelului presupune responsabilitate
3:3-8	dispute asupra profetului
3:9–4:3	cuvinte împotriva clasei conducătoare din Samaria
3:12	nu există scăpare
4:1-3	împotriva femeilor aristocrate
4:4-5	împotriva cultului (cf. 5:5)
4:6-12	retrospectivă istorică (refren: „Voi însă nu v-ați întors la Mine”)
5:1-3	cântec de jale
b) „vai”-uri (5:7.18; 6:1.13)	
5:4-15	căutați-Mă
5:18-20	ziua lui Iahve

5:21-27	împotriva cultului; pedeapsă: exil dincolo de Damasc
6	împotriva clasei conducătoare din Samaria

7-9: Viziuni	
7:1-9; 8:1-3	4 viziuni: „Iahve m-a făcut să văd” (I: lăcuste; II: foc; III: fir cu plumb; IV: fructe coapte) I-II retrase, III-IV intervenție imposibilă
7:10-17	relatare pers. III: Amos și preotul Amația => alungat din Betel v. 14 „nu sunt profet”
8:4-14	cuvinte disparate v. 11-12 foame de cuvântul lui Dumnezeu
9:1-4	a 5-a viziune: „L-am văzut pe Iahve” [autenticitate disputată]
9:7-10	împotriva mândriei alegerii divine
9:11-15	cuvinte mântuitoare v. 11 refacerea cortului căzut al lui David

2.3. Teme din carte

2.3.1. Alegerea lui Israel

Profetul Amos reține tradiția alegerii lui Israel, prezentă de exemplu în *Deut.* 7:6:

Am. 3:2: „Numai pe voi v-am cunoscut dintre toate neamurile pământului; pentru aceasta vă voi pedepsi pe voi pentru toate fărădelegile voastre.”

Înțelegerea acestei alegeri se face pe de o parte evidențiindu-se și responsabilitățile ce decurg din alegere (fapt pentru care Dumnezeu îi va pedepsi), pe de altă parte prin faptul că și celelalte popoare se bucură de pronia lui Iahve.

Am. 9:7: „Oare nu sunteți voi, feciori ai lui Israel, pentru Mine, ca și Cușitii?”, zice Domnul.
"Oare n-am scos Eu pe Israeliti din pământul Egiptului, pe Filistenii din Caftor și pe sirieni din Chir?"

Aceasta arată faptul că evenimentul minunat al Exodului, actul de constituire al Israelului, are echivalent și în istoria altor popoare, care – fapt semnificativ – erau păgâne și chiar dușmani ai Israelului (filistenii și arameii).

2.3.2. Ziua Domnului

Bibliografie: Petre Semen, „Sensul expresiei *Iom-Yahve ziua Domnului* la profeții Vechiului Testament”, *ST* 1978, nr. 1-2, 149-161.

Am 5:18-20: „¹⁸Vai de cei ce doresc ziua Domnului! Ce se va întâmpla cu voi? Ziua Domnului este zi de întuneric și nu de lumină! ¹⁹Veți fi ca un om care fuge din fața leului și dă peste un urs, și ca unul care intră în casă și se reazemă cu mâna de un perete și îl mușcă șarpele. ²⁰Nu va fi oare ziua Domnului întuneric și nu lumină, beznă și nu strălucire?”

Profetul Amos menționează prima dată „ziua lui Iahve”, luând însă poziție împotriva celor care legau acest concept de politica expansionistă a regelui Ieroboam II. Pentru aceștia ziua lui Iahve va fi de întuneric.

La următorii profeți, ziua Domnului va fi menționată cu aceleași imagini catastrofice. Însă se arată și aspectul dublu al „acelei zile”, de mânie pentru păcătoși, de bucurie pentru drepti.

Conceptul zilei Domnului se păstrează și în NT. Se vorbește, tot în context profetic, de „ziua lui Hristos” (Ioan 8:56), cu referire la Înviere.

2.3.3. Profeție mesianică

Am. 9:11-15: „¹¹În ziua aceea voi ridica cortul cel căzut al lui David și voi drege spărturile lui și dărâmurile le voi ridica la loc și-l voi zidi ca în vremurile cele dintru început; ¹²Ca astfel ei să ia în stăpânire rămășița Edomului și toate popoarele peste care s-a chemat numele Meu, zice Domnul, Care face acestea. ¹³Iată vin zile, zice Domnul, când cel ce ară va ajunge din urmă pe cel ce seceră, și cel ce calcă strugurii pe cel ce seamănă. și munții vor picura must și toate colinele se vor topi. ¹⁴Și Eu voi întoarce din robie pe poporul Meu Israel, și ei vor zidi cetățile cele pustiite și le vor locui, vor sădi vii și vor bea din vinul lor, vor face grădini și din roadele lor vor mânca. ¹⁵Și îi voi răsădi în pământul lor și nu vor mai fi smulși din țara pe care le-am dat-o în stăpânire”, zice Domnul Dumnezeuul tău.”

Textul, adăugat ulterior (cf. v. 14 „voi întoarce din robie” = epoca postexilică) profeției lui Amos, reflectă concepția mesianică legată de regalitatea davidică. Cortul cel căzut al lui David înseamnă refacerea dinastiei (casei) lui David (cf. profeția lui Natan din 2Reg. 7). Instaurarea noului rege binecuvântat aduce după sine și o binecuvântare a pământului.

De remarcat însă că nu se insistă prea mult pe figura noului rege davidic.

3. OSEA

Bibliografie: Francis I. Andersen / David Noel Freedman, *Hosea*, New York 1980 (Anchor Bible 24); Eugen J. Pentiuc, *Cartea profetului Osea. Introducere, traducere și comentariu*, București 2001.

3.1. Viața

A activat între **750-725**. Nu există aluzii la cucerirea Samariei (722/1), ceea ce plasează această dată ca limită *ad quem*. Osea este singurul profet care provenea din regatul nordic (Amos, deși a activat în regatul nordic, era iudeu).

Era fiul lui Beerî. Se cunoaște numele soției, Gomer, și al fiilor săi, care primesc nume simbolice: Izreel (numele câmpiei în care Iehu ucide dinastia anterioară), Lo³-Ruḥama („neiubită”) și Lo³-‘Ami („nu [este] poporul Meu”).

3.2. Cuprinsul cărții

	nenorocire	mântuire
1-3	1:2-9 2:4-15 3:1-4	2:1-3 2:16-25 3:5
4-14	4:1-11:7 12:1-14:1	11:8-11 14:2-9

Biografia lui Osea 1–3	
1	relatare pers. III: însărcinare căsătorie cu „o desfrânată”, Gomer: 3 copii cu nume simbolice: Iezreel (ref. la lovitura de stat a lui Iehu <i>4Reg.</i> 10:11 => sfârșitul regatului v. 4), Lo-Ruhama [= „Neiubită”] și Lo-Ammi [= „Nu e poporul Meu”]
2	cuvinte disparate v. 1-3 promisiune: transformarea numelor în nume mântuitoare v. 4-15 amenințare: Dumnezeu retrage darurile pământului; motivul căsătoriei; împotriva cultului lui Baal v. 16-25 promisiune: întoarcere din pustie (al II-lea exod) v. 21 Dumnezeu Se logodește veșnic cu Israel
3	relatare pers. I: însărcinare cumpărarea unei adulterine/ prostituate v. 4 Israel rămâne „fără rege și jertfă” v. 5 întoarcere la Dumnezeu [secundar]
4–14	
4–11	
4	împotriva preoților (v. 1-10) și a cultului (v. 11-19) v. 2 lipsa cunoașterii lui Dumnezeu în țară
5:1-17	împotriva conducătorilor v. 4.6 imposibilitatea întoarcerii
5:8-11	războiul siro-efraimit
6:1-3	cântec de pocăință; mântuire după 2,3 zile
6:4	Israel e incorigibil
6:6	cunoaștere de Dumnezeu în loc de jertfă
7:8	Efraim între popoare
8:4u	împotriva regatului și cultului
9:10u	prima retrospectivă istorică („l-am găsit pe Israel precum strugurii în pustie”)
11	Israel ca fiu căzut 11:8u iubirea lui Dumnezeu
12–14	
12	înșelătorul Iacob ca tată și model al lui Israel (cf. <i>Fac.</i> 27u; <i>Ier.</i> 9:3; <i>Is.</i> 43:27)
13	decăderea Israelului
14	chemare la pocăință (v. 2-4) ca și consecință a mântuirii prin Dumnezeu (v. 5u) v. 10 concluzie sapiențială

Comentatorii nu sunt unanimi în explicația acestor capitole. Gomer este numită „desfrânată”, însă mai degrabă aceasta trebuie înțeleasă ca idolatră sau că participase la rituri de inițiere sexuală dedicate zeităților canaanite, care asigurau fertilitatea (așa numita „prostituție sacră”). De asemenea, nu este clar dacă în cap. 3 se vorbește tot de Gomer, sau de altă femeie, care a fost cumpărată.

12:6 prezintă o doxologie, asemănătoare celor de la profetul Amos (cf. *Am.* 4:13; 5:8-9; 9:5-6).

3.3. Teme

3.3.1. Criticarea cultului

Os. 8:11-13; 10:2.8; 12:12 – altarele regatului nordic, prilej de păcat, vor fi distruse.

Os. 6:6: „Că milă voiesc, iar nu jertfă, și cunoașterea lui Dumnezeu mai mult decât arderile de tot.”

Profetul se ridică nu împotriva jertfei, ci împotriva considerării ca realitate supremă a legăturii cu Dumnezeu a jertfei disociată de împlinirea poruncilor

3.3.2. Iubirea divină

Osea este profetul iubirii divine.

Os. 2:18.21-22: „¹⁸Și va fi în vremea aceea - zice Domnul - că ea Mă va numi: "Bărbatul meu" și nu-Mi va mai zice: "Baalul (stăpânul) meu". [...] ²¹Și te voi logodi cu Mine pe vecie și te voi logodi Mie după dreptate și bunăcuviință întru bunătate și dragoste; ²²Și te voi logodi Mie întru credincioșie, ca să cunoști că Eu sunt Domnul!”

Os. 11:8: „⁸O, cum te voi lăsa, Efraime! Cum te voi părăsi, Israele! Cum te voi trece cu vederea ca odinioară pe Adma și te voi face ca Țeboimul! Inima se zvârcolește în Mine, mila Mă cuprinde!”

Pronia divină arătată în ducerea în Egipt (8:13), repetarea experienței pustiului (2:16) și prin aducerea înapoi (11:11).

Os. 8:13: „Să se întoarcă în Egipt!”

Os. 2:16: „¹⁶Pentru aceasta, iată Eu o voi atrage și o voi duce în pustiu și voi vorbi inimii ei”.

Os. 11:11: „¹¹Ei vor alerga tremurând ca o pasăre din Egipt și ca un porumbel din țara Asiriei. Și îi voi sălășlui în casele lor, zice Domnul.”

3.3.3. Critică socială

Critica socială este generală. Profetul se distinge însă prin criticarea monarhiei.

Os. 8:4: „Ei și-au ales rege fără voința Mea, și-au pus căpetenii fără ca Eu să fi știut.”

Profetul nu are însă în vedere dispariția monarhiei ca instituție, ci reformarea ei prin punerea unor regi drepti.

3.3.4. Profeții mesianice

Os. 3:4-5: „⁴Că zile fără de număr fiii lui Israel vor rămâne fără rege, fără căpetenie, fără jertfă, fără stâlp de aducere aminte, fără efod și fără terafimi. ⁵După aceasta, fiii lui Israel se vor întoarce la credință și vor căuta pe Domnul Dumnezeul lor, și pe David, împăratul lor, iar la sfârșitul zilelor celor de pe urmă se vor apropia cu înfricoșare de Domnul și de bunătatea Lui.”

După vestirea catastrofei naționale (dispariția regalității), profetul arată o *metanoia* generală („întoarcere la credință”). Regatul va fi restabilit, Iahve ținându-și promisiunea după care dinastia davidică este veșnică. Tema este aceeași ca și în *Am.* 9:11-15.

Os. 6:1-2: „¹Veniți să ne întoarcem către Domnul, căci numai El, după ce ne-a rănit, ne tămăduiește, iar după ce ne-a bătut, ne leagă rănilor noastre. ²Și după două zile din nou ne va da viață, iar în ziua a treia ne va ridica iarăși și vom trăi în fața Lui.”

Deși se referă la poporul pedepsit de Dumnezeu, care apoi este iertat (de remarcat că motivul pedepsei este păcatul), totuși ecouri discrete ale textului trimit la învierea Mântuitorului în a 3-a zi. Micul fragment nu constituie de aceea propriu-zis o profeție mesianică, dar pregătește mentalitatea credincioșilor pentru realitatea unei învieri despre care se spune că apare a 3-a zi.

Os. 11:1: „Când Israel era tânăr, Eu îl iubeam, și din Egipt am chemat pe fiul Meu.”

Textul se referă în înțeles prim la Exodul din Egipt; LXX chiar a reținut pluralul „din Egipt am chemat pe fiii Mei”.

Totuși textul este înțeles profetic în *Mat. 2:15*, fiind aplicat întoarcerii în Nazaret a familiei sfinte, refugiate în Egipt dinainte lui Irod.

4. MIHEIA

Bibliografie: Petre Semen, „Activitatea profetică după prorocul Miheia”, *MO* 1979, nr. 4-6, 276-283.

4.1. Viața

Miheia este contemporanul mai tânăr al lui Isaia. Provenea din regatul sudic, din localitatea Moreșet Gat (în ținutul deluros al lui Iuda). Deci spre diferență de orășeanul Isaia, care a activat în capitala Ierusalim, Miheia este un om de la țară.

A activat probabil între **740 și 701**.

4.2. Cuprinsul cărții

	nenorocire	mântuire
1-2	1:2 – 2:11	2:12-13
3-5	3	4 – 5
6-7	6:1 – 7:7	7:8-20

1-2

1	v. 2-6	căderea Samariei
	v. 8u	amenințarea orașelor iudaice și a Ierusalimului
	v. 2-4	chemarea popoarelor să asculte (cf. <i>Is. 1:2</i>): teofanie
2	vaiuri	la adresa marilor proprietarilor de pământ (v. 1-5)
		împotriva obiecțiilor (v. 6-7) noi învinuiri (v. 8u)
	v. 12u	promisiune (exilică/postexilică) a adunării Israelului sub conducerea lui Iahve ca rege (cf. 4:7)

3-5

3	v. 1-4.9	împotriva căpeteniilor
	v. 9-12	împotriva judecătorilor, preoților, profetilor
	v. 12	distrugerea templului (citat în <i>Ier. 26:18</i>)
4-5		promisiuni

	4:1-5	(= <i>Is.</i> 2:2-4) pelerinajul popoarelor în Sion
	4:6-8	întoarcerea din diaspora (cf. 2:12-13) din exil (4:9-10)
	4:11u	învingerea popoarelor (cf. <i>Is.</i> 8:9-10)
	5:1-5	conducătorul viitor din Betleem
	5:9-14 idolatriu	impunerea primii porunci – împotriva uneltelor de război și a cultului idolatriu

6-7

6-7:7	v. 1-8	disputa lui Dumnezeu cu poporul (v. 4-5 adaos?)
	6:9u	împotriva avariției Israelului; măsuri false
	7:1u	nici un drept în țară (cf. <i>Ier.</i> 5:1)
	v. 5-7	neîncredere în aproapele

4.3. Teme

4.3.1. Teologia Sionului

Mih. 4:1-5: „¹Și în zilele cele de apoi, muntele templului Domnului se va înălța peste vârful muntelui și mai sus decât dealurile și către el vor curge popoarele; ²Popoare multe se vor îndrepta spre el zicând: "Veniți să ne suim în muntele Domnului, în templul Dumnezeului lui Iacov, și El ne va învăța căile Sale, și să mergem pe cărările Sale, că din Sion va ieși legea și cuvântul lui Dumnezeu din Ierusalim!" ³El va fi judecător al multor popoare și dreptate va împărți la neamuri puternice până departe. Acelea vor prefăce săbiile lor în fiare de plug și lăncile lor în cosoare. Și nici un neam nu va mai ridica sabia împotriva altuia și nu se vor mai învăța cum să se lupte; ⁴Ci fiecare va sta liniștit sub vita și smochinul lui și nimeni nu-i va înfricoșa, căci gura Domnului Savaot a grăit! ⁵Atunci toate popoarele vor umbla fiecare în numele dumnezeului său, iar noi vom merge în numele Domnului Dumnezeului nostru de acum și până în veac!"

Textul din Miheia coincide în v. 1-3 cu cel din *Is.* 2:2-4, având apoi o continuare specifică în v. 4-5.

Ideile se înscriu în teologia Sionului (vezi explicațiile la textul isaian).

4.3.2. Profeteie mesianică

Mih. 5:1-4a: „¹Și tu, Betleeme Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși Stăpânitor peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei. ²Pentru aceasta îi va lăsa până în vremea când aceea ce trebuie să nască va naște. Atunci rămășița fraților săi se va întoarce la fiii lui Israel. ³El va fi voinic și va paște poporul prin puterea Domnului, întru slava numelui Domnului Dumnezeului Său și toți vor fi fără de grijă, iar El va fi mare, până la marginile pământului. ⁴Și El însuși va fi pacea noastră!"

Textul în înțelesul său istoric se referă la descendența regelui David, care provenea din Betleem. Profetul îl arată pe noul rege ca provenind tot din Betleemul lui David, fie în calitate de nou David, fie arătând că o altă dinastie regală va ieși din acel oraș. Însă explicația dată „obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei” arată însă că Stăpânitorul nu are doar o origine pământească. Este o aluzie foarte puternică la divinitatea Mântuitorului Hristos.

Textul este citat în *Mat.* 2:6, unde are un final puțin diferit:

„Și tu, Betleeme, pământul lui Iuda, nu ești nicidecum cel mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși Conducătorul care va paște pe poporul Meu Israel."

De asemenea se face referire la el în *Ioan* 7:42.